

De medicamenteuze behandeling van ADHD en verslaving bij adolescenten.

Joanneke van der Nagel,
psychiater,
Tactus Verslavingszorg, Enschede

Pieter-Jan Carpentier,
psychiater,
Reinier van Arkel groep, 's-Hertogenbosch

Potentiële Belangen Verstrengeling.

**Joanneke van der Nagel heeft
GEEN tegenstrijdige belangen te melden.**

**Pieter-Jan Carpentier heeft
GEEN tegenstrijdige belangen te melden**

Medicatie bij ADHD.

Kinderen en volwassenen zonder verslaving

Uitgebreid onderzocht:

Overtuigend bewijs van de effectiviteit van medicatie, met name de psychostimulantia (methylfenidaat en dexamfetamine), in het verminderen van ADHD-symptomatologie en het verbeteren van het functioneren.

Medicatie bij ADHD.

Volwassenen met verslaving

Beperkt aantal onderzoeken (7 RCTs):

methyfenidaat

atomoxetine

bupropion

Effectiviteit van medicatie: beperkt tot afwezig

Medicatie bij ADHD.

Adolescenten met verslaving

Nog minder onderzoek (3 RCT's):

methyلفenidaat

atomoxetine

(pemolide)

Effectiviteit van medicatie: beperkt tot afwezig

Medicatie bij ADHD en verslaving.

Vragen vanuit de dagelijkse zorg

Wetenschappelijke gegevens

Praktische oplossingen

Vraag 1

Is farmacologische behandeling van jongeren met ADHD en verslaving een optie ?

JA

Er zijn indicaties voor farmacotherapie bij jongeren met ADHD en verslaving .

Indicaties Farmacotherapie .

Gebaseerd op expert opinion,
niet op wetenschappelijke evidentie:

- duidelijke diagnose ADHD
- meer ernstige/heftige/hinderlijke symptomen
(met negatieve invloed op therapie)
- gemotiveerde patiënt
- geen middelengebruik (*waarover dadelijk meer*)

Voor wie dus NIET ?

- (dubieuze diagnose ADHD)
- onvoldoende gemotiveerde patiënt
- niet bereid tot abstinentie/controle over middelengebruik

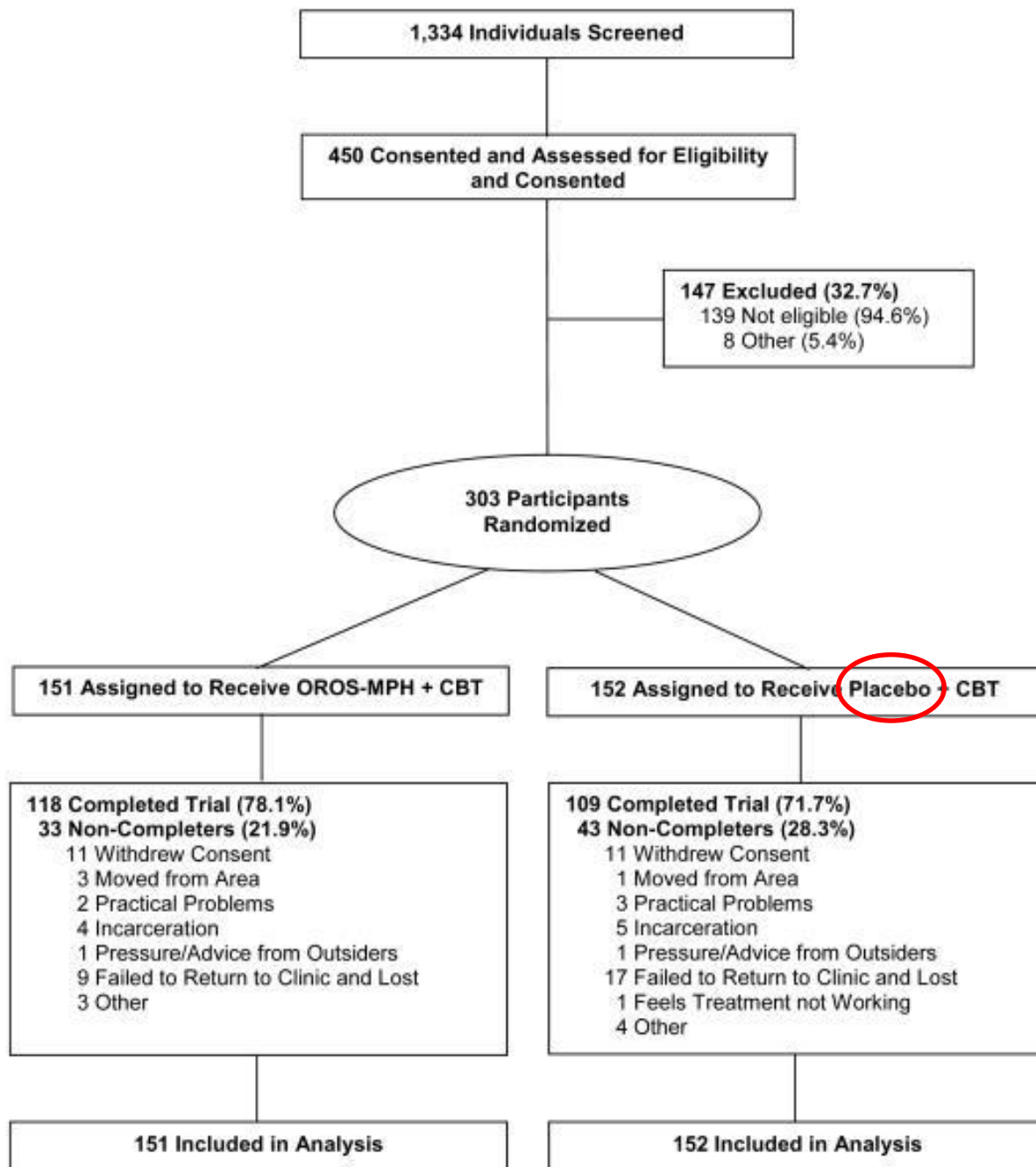

1 nieuwe boodschap !

Medicatie niet standaard,
wel als *optie*

WEL ADHD, GEEN medicatie

Is effectieve behandeling van ADHD wel mogelijk
zonder medicatie ?

P Riggs e.a., 2011

Randomized Controlled Trial of Osmotic-Release Methylphenidate with CBT in Adolescents with ADHD and Substance Use Disorders

Vraag 2

Is middelengebruik een contraindicatie voor
ADHD medicatie ?

Dat hangt er van af ...

Het ene gebruik is het andere niet.
Niet alle gebruik is even relevant
in de context van farmacotherapie

Belang abstinentie !

Ontbreken van stabiele abstinentie wordt beschouwd als een belangrijke oorzaak van het gebrek aan effectiviteit van medicatie in de uitgevoerde onderzoeken (bij ambulante patiënten),

- direct: invloed van het middel zelf
- indirect: verstoren therapietrouw/medicatie-inname

Stabiele abstinentie vergroot de kans op effectiviteit van medicamenteuze behandeling.

Wel gebruik ?

dan geen medicatie !

Vraag 3

Werkt medicatie voor ADHD bij verslaafde jongeren ?

Dat is nog onduidelijk ...

Er zijn te weinig studies naar effectiviteit van
ADHD medicatie bij verslaafde jongeren

Volgorde van voorkeur (expert opinion)

1. langwerkend methylfenidaat
2. kortwerkend methylfenidaat
3. dexamfetamine
4. atomoxetine
5. bupropion
6. andere middelen: imipramine, venlafaxine

Volgorde van voorkeur (de Realiteit)

1. -
2. kortwerkend methylfenidaat
3. dexamfetamine
4. -
5. bupropion
6. andere middelen: imipramine, venlafaxine

Risico op misbruik van kortwerkende MPH en DMP

Risico is aanwezig → **RISICOBEBEERSING**

1. HARDE INDICATIESTELLING : neen, tenzij

- starten medicatie
- continueren medicatie

2. BEPERKEN RISICO :

- regelmatige controle
- inzetten op therapietrouw

Richtlijn : Effectiviteit farmacotherapie

Klinische ervaring:

Soms/regelmatig (belangrijke) bijdrage van
farmacotherapie aan symptoombestrijding & herstel

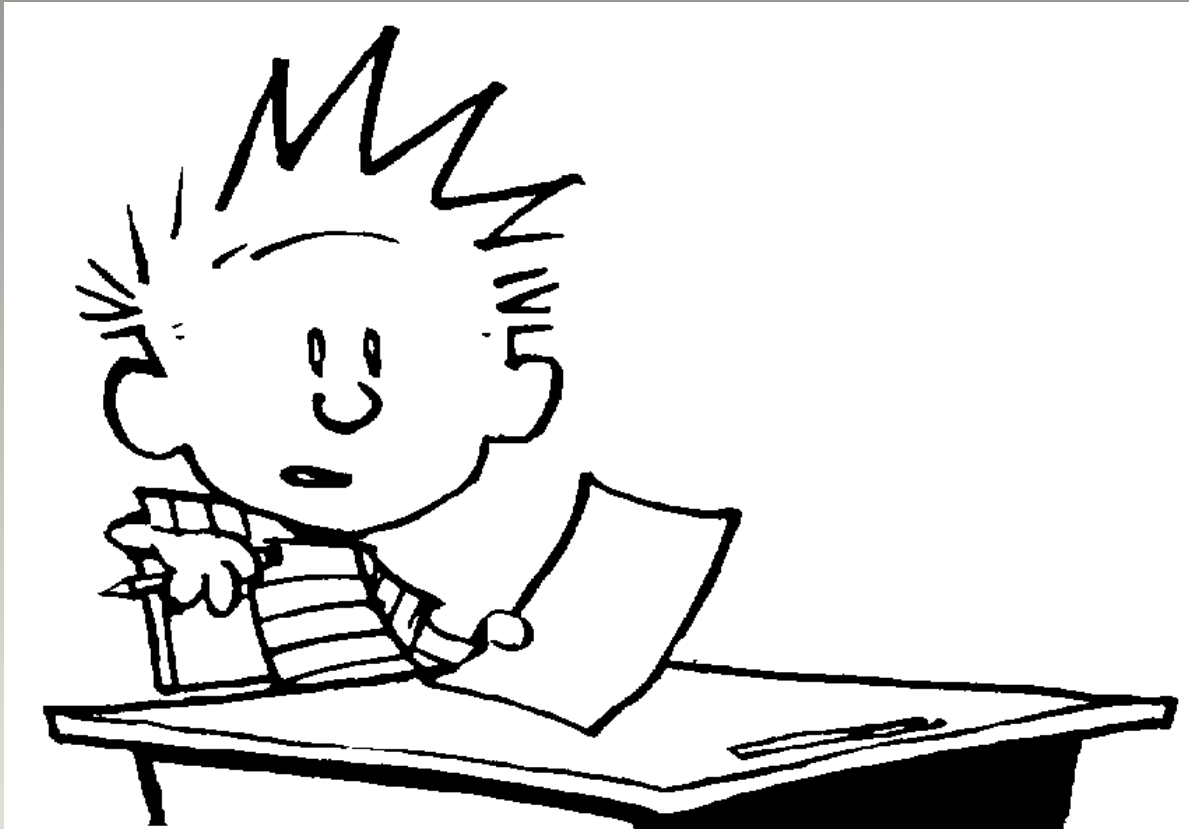
Aanbevelingen:

Strengere indicatiestelling

Kritische evaluatie

STOPPEN met farmacotherapie bij geen resultaat

Kritiek

Te restrictief medicatie-beleid ?

Antwoord: kan enkel geleverd worden door

ONDERZOEK

Vraag 4

Moet ik bij farmacotherapie
standaard urinecontroles afspreken ?

NEE !

Urinecontroles kunnen een plek hebben,
maar zijn niet standaard geïndiceerd

Vraag 5

Is het voorschrijven van medicatie bij ADHD
en verslaving wel 'mijn ding' ?

Tja ...

Farmacotherapie van ADHD bij verslaving
is specialistenwerk

Richtlijn: Wie schrijft voor ?

Specialistenwerk

Gezien de hoge prevalentie:

We hebben VÉÉL specialisten nodig !

Vragen ?

Joanneke van der Nagel
Pieter Jan Carpentier
Sandra Kooij
Anne-Marie van den Hoek